

Stanowisko

Stanowisko Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP na Ogólnopolską Konferencję Samorządową Ochrona Środowiska 2007 - 2013. Programy dla samorządów.

I. Jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed Polską jest ukształtowanie mechanizmów sprawnej dystrybucji i absorpcji funduszy europejskich. Konieczne jest jak najpilniejsze podjęcie działań likwidujących szczególnie te bariery, które zostały stworzone poza wymogami unijnymi przez polskie instytucje finansujące i zarządzające dystrybucją środków UE. Doświadczenia innych krajów europejskich, w tym części nowych członków UE wskazują, iż jest możliwe daleko idące uproszczenie procedur.

Wśród dostępnych funduszy europejskich szczególną rolę spełniają środki przeznaczone na projekty z zakresu ochrony środowiska, które w obecnym okresie programowania (2004-2006) są współfinansowane w ramach Funduszu Spójności (część Środowisko) oraz funduszy strukturalnych - w tym z największego: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF).

1. W ramach budżetu Funduszu Spójności na ochronę środowiska w Polsce w latach 2004 - 2006 przeznaczone jest 2,109 miliarda euro (ok. 10 miliardów zł). Dotychczas Komisja Europejska wydała 43 decyzje (22 w 2004 r. i 21 w 2005 r.) o dofinansowaniu projektów środowiskowych w ramach Funduszu Spójności o całkowitej wartości ponad 1,5 mld euro (ponad 689 mln euro w 2004 r. i niemal 879 mln euro w 2005 r.). Wśród nich znakomitą większość stanowią projekty z zakresu poprawy jakości wód powierzchniowych (40 inwestycji). Zaledwie dwa projekty dotyczą gospodarki odpadami, a tylko jeden ochrony powietrza. Należy dodać, iż w ramach Funduszu Spójności kontynuowane są projekty zgłoszone w ramach naboru projektów do przedakcesyjnych funduszy ISPA (w sumie 43 projekty).

2. W ramach funduszy strukturalnych najwięcej projektów związanych z ochroną środowiska jest realizowanych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) oraz Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO-WKP). W obu programach występują wyodrębnione działania bezpośrednio skierowane na ochronę środowiska.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego wspiera realizację inwestycji ograniczających ilość zanieczyszczeń przedostających się do powietrza, wód i gleb, poprawiających stan bezpieczeństwa przeciwpożarowego, zwiększających wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, a także poprawę zarządzania środowiskiem. Wartość całkowita inwestycji nie może przekroczyć 10 mln euro. W ramach Działania 1.2 ZPORR „Infrastruktura ochrony środowiska”, w 2005 roku realizowanych było 128 projektów o łącznej wartości wsparcia sięgających niemal 920 mln zł. Od początku realizacji Programu zakończono realizację 10 projektów o wartości dofinansowania pon. 34 mln zł, na które złożono już wnioski o płatność końcową. Do końca 2005r. zrefundowano kwotę prawie 99 mln zł, co stanowi 8,31% alokacji na to Działanie na lata 2004-2006, a na podpisanie umów oczekuje 13 projektów (kwiecień 2006 r.).

3. W ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO WKP) Działanie 2.4. „Wsparcie dla przedsięwzięć w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska” to wsparcie dla przedsięwzięć z zakresu:

- Inwestycji koniecznych do uzyskania pozwolenia zintegrowanego (Poddziałanie 2.4.1)
- Gospodarki wodno-ściekowej (Poddziałanie 2.4.2)
- Ochrony powietrza (Poddziałanie 2.4.3- duże źródła spalania paliw)
- Gospodarki odpadami przemysłowymi i niebezpiecznymi (Poddziałanie 2.4.4)

Budżet Działania 2.4. to 207,16 mln euro (w tym 155,3 mln euro ze środków unijnych - EFRR), (tj. 799,71 mln zł i 599,75 mln zł). Publiczne wsparcie finansowe krajowe pochodzące ze środków NFOŚiGW to 25% środków publicznych, które wynosi 51,79 mln euro (199,96 mln zł). Do tej pory przeprowadzono 4 rundy aplikacyjne w ramach których złożono 338 projektów. Instytucje Zarządzające zatwierdziły dotychczas 103 projekty z pierwszych dwóch rund (na 195 złożonych wniosków). Do marca br. podpisano z tego 25 umów o łącznej wartości dofinansowania powyżej 100 mln złotych.

4. W ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich wspierane są projekty m. in. z zakresu inwestycji w gospodarstwach rolnych (w tym związane z dostosowywaniem gospodarstw rolnych do standardów w ochronie środowiska), poprawy przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych (w tym budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w zakładach przetwórstwa rolno-spożywczego), gospodarowania rolniczymi zasobami wodnymi, przywracania potencjału produkcji leśnej oraz rozwoju i ulepszania infrastruktury technicznej. Beneficjentami pomocy są głównie rolnicy oraz przedsiębiorcy z sektora rolno-spożywczego.

5. W ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb (SPO Ryby) dostępne są środki na ochronę i rozwój zasobów wodnych, chów i hodowlę ryb, rybackie urządzenia portowe, przetwórstwo i rynek rybny, rybołówstwo śródlądowe, w ramach których również istnieje możliwość sfinansowania działań środowiskowych.

6. W ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO-RZL) Działanie 2.3 - Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki w 2005 roku realizowane były 2 projekty z zakresu ochrony środowiska, realizowane przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz przez Uniwersytet Gdański.

II. W ramach budżetu UE na lata 2007-2013 na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko zostanie przeznaczonych 26 054,7 mln euro, tj. ok. 100 miliardów zł. Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia społeczeństwa, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

1. Ze środków Unii Europejskiej będzie pochodziło 21 275,2 mln euro, tj. ok. 80 miliardów zł (w tym ze środków Funduszu Spójności - 18 927,6 mln euro oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego - 2 347,6 mln euro), a z publicznych środków krajowych - 3 754,5 mln euro. W projekcie przyjęto, że poziom współfinansowania ze środków wspólnotowych wynosi 85% wszystkich środków publicznych. Obok środków publicznych w realizacji POIiŚ będą zaangażowane także środki prywatne - łącznie w wysokości 1 025 mln euro.

2. Skuteczna absorpcja tych środków będzie istotnym elementem modernizacji Polski i pomniejszania dystansu dzielącego ją od krajów wysokorozwiniętych. Tylko skuteczna współpraca rządowej i samorządowej administracji publicznej a także podmiotów prywatnych pozwoli na pełne wykorzystanie dostępnych funduszy.

3. Pilną koniecznością jest także radykalne zwiększenie wsparcia finansowego przeznaczanego na rozwój ściśle związanych z ochroną środowiska odnawialnych źródeł energii (OZE). Na mocy zapisów Traktatu Akcesyjnego związanych z sektorem energii Polska powinna do końca 2010 roku uzyskać aż 7,5 proc. energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym bilansie energetycznym.

4. Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP apeluje do każdej gminy w Polsce, związków komunalnych i spółek o intensywne przygotowywanie się do skorzystania z najtańszych pieniędzy na świecie oraz o składanie profesjonalnie opracowanych wniosków o ww. środki Unii Europejskiej.

W latach 2000 - 2006 samorzady terytorialne byly beneficjentem prawie 100% funduszy Unii Europejskiej przeznaczonych na ochronę srodowiska. Podobnie w latach 2007 - 2013 od aktywnosci samorzadów bedzie zalezalo wykorzystanie wszystkich funduszy UE.

Kazimierz Barczyk
Przewodniczacy Federacji Regionalnych
Zwiazków Gmin i Powiatów RP

Kraków, 12 czerwca 2006 r.

REGIONY.ORG.PL

Stowarzyszenie Gmin „Szansa Bialej Przemyszy”
Zwiazek Gmin Warmińsko-Mazurskich
Zwiazek Miast i Gmin Morskich
Unia Miasteczek Polskich
Instytut Administracji Publicznej
Fundacja Rozwoju Samorzadności i Prasy Lokalnej

Podkarpackie Stowarzyszenie Samorzadów Terytorialnych
Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Malopolski
Stowarzyszenie Gmin Babiogorskich
Slaski Zwiazek Gmin i Powiatów
Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP
Stowarzyszenie Gmin Regionu Poludniowo-Zachodniego Mazowsza

Pomorskie Stowarzyszenie Gmin Wiejskich
Zwiazek Gmin Ziemi Dobrzyńskiej
Zwiazek Gmin Jurajskich
Zwiazek Gmin „Kwisa”
Zwiazek Gmin Lubelszczyzny
Stowarzyszenie Gmin, Powiatów i Regionów Nadbuzańskich